

N:o 10.

Ank. till Riksd. kansli den 15 februari 1906, kl. 4 e. m.

*Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 18 kap.
16 § strafflagen.*

I en inom Andra Kammaren väckt, till laguskottet hänvisad motion, n:o 73, anför herr *J. Nydal*:

»I anledning af i ämnet väckta motioner har Andra Kammaren vid tre föregående riksdagar, nämligen 1902, 1903 och 1905, godkänt en sådan ändring i 18 kap. 16 § strafflagen, hvarigenom det straffrättsliga djurskyddet, nu inskränkt till 'egna eller andras kreatur', skulle utsträckas till djur i allmänhet, hvaremot Första Kammaren, som synes hafva befarat, att den föreslagna lagändringen möjligen kunde lägga hinder i vägen för fri vetenskaplig forskning samt leda till trakasserier mot jägare och fiskare, lika många gånger afslagit densamma. — Någon verklig grund för en dylik farhåga torde dock svårigen kunna påvisas. Om lagen, sådan den nu lyder, icke är tillämplig på experiment med lefvande djur, ehuru därvid 'egna eller andras kreatur' företrädesvis användas, så lär den väl icke bli det endast därigenom, att lagens skydd utsträcker jämväl till andra djur. Är det ej 'uppenbar grymhet' att experimentera med en häst, en kalf, en hund, en katt eller en kanin, så är det ej heller så att experimentera med ett marsvin, en råtta eller en groda. Ej heller kan det rimligtvis antagas, att användandet vid jakt och fiske af sådana jakt- och fångstsätt, som det allmänna rättsmedvetandet finner moraliskt tillåtliga, skulle af våra domstolar anses och straffas såsom handlingar af uppenbar grymhet. Men är det så, att ett djurplågeri, som utöfvas utan ett tillfyllestgörande förnuftigt ändamål, med råtta anses brottsligt och straffvärdt, när det har till föremål ett husdjur, t. ex. en häst, så är det utan gensägelse brottsligt och straffvärdt, äfven när det har till föremål ett vildt djur, t. ex. en älg. Och då det vid föregående tillfällen, då denna

fråga förevarit i Riksdagen, visat sig vara en bland vårt lands talrika organiserade djurskyddsvänner allmän och liflig önskan, att den anmärkta bristen på konsekvens och humanitet snarast möjligt måtte aflägsnas ur vår lagstiftning, känner jag mig manad att redan vid innevarande riksmöte återupptaga frågan och får således hemställa, att Riksdagen ville antaga följande förslag till ändrad lydelse af 18 kap. 16 § strafflagen:

Visar någon i behandling af djur uppenbar grymhet; straffes med böter. Äro omständigheterna synnerligen försvårande; må till fängelse i högst sex månader dömas».

Då stadgandet om straff för djurplågeri återfinnes i ett kapitel, som handlar om sedlighetsbrott, framgår däraf, att lagen bestraffar djurplågeri ur synpunkten af något moraliskt ondt, något vår sedlighetskänsla sårande, och en utsträckning af djurskyddet i nu föreslagen riktning blir således en fråga om räckvidden af berörda moraliska princip. Det torde sålunda vara ur denna synpunkt, som reformens befogenhet i främsta rummet bör bedömas, och torde härvid kunna sägas, att någon invändning knappast blifvit gjord mot det ur teoretisk synpunkt berättigade att utsträcka det nu förefintliga skyddet för »egna eller andras kreatur» till djur i allmänhet. Hvad som vid föregående tillfällen beredt frågans fall har i stället varit betänkligheter, huru reformen skulle verka i praktiken. Man har sålunda hyst farhågor, att jägare och fiskare skulle i det lofliga utöfvandet af sitt förehafvande utsättas för trakasserier, att den enligt mångas mening för vetenskapens utveckling nödvändiga vivisektionen skulle obehörigen hämmas, och att slutligen domstolarna vid den nya lagens tillämpning icke skulle hafva säkra hållpunkter.

Det torde då till en början vara visst, att den, som med användande af de för sin ort vanliga fångstsätt utöfvar jakt eller fiske, därvid icke gör sig skyldig till straffbart djurplågeri. Ej mera här än när det är fråga om husdjuren läser lagen vinna tillämpning i andra fall, än där någon enligt den allmänna meningen i orten uppenbart öfverskrider måttet af hvad man där i allmänhet tillåter sig mot djuren.

Mot de invändningar vidare, som framställts i vivisektionens intresse, synes det utskottet, som om motionären anført skäl af öfvertygande art. Vivisektionen är, enligt utskottets förmenande, något, som vid frågan om det nuvarande djurskyddets utsträckande till alla djur faller helt och hållet utom det föreliggande diskussionsområdet. Lika mycket eller lika litet som utöfvande af vivisektionen å »egna eller andras kreatur» för närvarande kan betraktas som straffbart djurplågeri, lika mycket eller lika

litet blir det så att anse efter den nu föreslagna reformens antagande. Utskottet håller före, att vivisektionen, för så vidt den är att hänföra till en af samfundsförhållandena påkallad, i samhällets tjänst stående vetenskaplig verksamhet icke mera efter än före den nu föreslagna lagändringens antagande är att anse såsom handlande i strid mot samhällets moraliska och juridiska lagar. Det torde icke heller vara osannolikt, att orsaken till att nu berörda invändning förts fram i Riksdagen under debatterna om utsträckt djurskydd varit den, att man i tidigare reformförslag jämväl velat utbyta orden »uppenbar grymhet» mot ordet »misshandel». En sådan formulering af lagrummet skulle ock enligt utskottets förmenande gifvit berättigad anledning till farhåga att frågan fördes in på vivisektionens område.

Slutligen har man velat göra gällande, att domstolarna vid det nya lagrummets tillämpning icke skulle äga tillräckligt fasta hållpunkter. Jämväl detta är en invändning, som lika mycket träffar nu gällande lydelse som den föreslagna, lät vara att antalet fall, i hvilka lagens tillämpning påkallas, gifvetvis bör blifva större hädanefter än nu. Det bör bemärkas, att det uttryck, »uppenbar grymhet», som här användts för att beteckna det straffbara förfarandet, icke är nytt, utan att rörande dess betydelse under en längre tids tillämpning bör hafva bildat sig en stadgad allmän uppfattning, som icke lämnar domaren utan ledning vid den honom i förekommande fall åliggande pröfningen.

Med stöd af hvad sålunda anförts hemställer utskottet,

att Riksdagen, med bifall till förevarande motion, ville för sin del antaga följande ändrade lydelse af 16 kap. 16 § strafflagen:

Visar någon i behandling af djur uppenbar grymhet; straffes med böter. Äro omständigheterna synnerligen försvårande; må till fängelse i högst sex månader dömas.

Stockholm den 15 februari 1906.

På lagutskottets vägnar:

C. A. SJÖCRONA.

Reservation

af herr *Sjöcrona*, som anført:

»Jag är ense med utskottet däri, att all medveten grymhet mot djur, som bär vittne om råhet i sinnet och brist på känsla för lefvande varel-

sers lidande, är klandervärd och bör motarbetas, i främsta rummet likväl på öfvertygelsens väg genom ett kraftigt upplysnings- och uppfostringsarbete. Men jag kan icke dela utskottets åsikt om behovet och lämpligheten af den ifrågasatta lagändringen.

I de flesta fall, då grymhet mot djur förekommer, är den straffvärda behandlingen riktad mot sådana djur, som lefvande användas i människans tjänst och hvilka i lagen betecknas med orden »egna eller andras kreatur». Straffbar grymhet mot de s. k. vilda djuren torde däremot vara mera sällsynt, och om sådan någon gång förekommer, lär väl i allmänhet nöjaktig bevisning svårligen kunna åstadkommas. Den ifrågasatta lagändringen komme därför icke att medföra någon afsevärd verkan i djurskyddets tjänst. Men densamma skulle däremot säkerligen gifva upphof till många mer eller mindre obefogade angifvelser om grymhet och såmedelst vålla trakasserier mot utöfvare af jakt, fiske eller annan djurfångst.

Jag hemställer således, att motionen icke måtte till någon åtgärd föranleda.»

Herrar *Andersson*, *Lindman* och *Hedenstierna* hafva begärt få antecknadt, att de icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.
